

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VII. Pastoralis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

uit ea adjectio ad utramque donationem, sed tantum ad proximè præcedentem referri.

Notandum quartum. In contractibus bonæ fidei plena, & non omnino adstricta verbis interpretatio est faciendâ. Sicuti etiam colligitur ex *L. ult. Cod. qua res pignori &c.* In testamentis verò, & ultimis voluntatibus plenior interpretatio faciendâ est, uti habetur in *regula ff. 12. in testamentis plenius voluntates testatorum interpretantur (accipitur passivè) & consentit L. 3. ff. de tritico, vino &c.* Denique in beneficijs, donationibus, & gratijs plenissima verborum interpretatio fieri debet, quia *12. de privilegijs c. olim 16. de verborum significatione.* Quod maximè verum est, si gratia à Principe procedat, quippe, quem liberalitas ante alios decet *L. 3. Cod. de constitutionibus Principum.* Item si in causam per se favorabilem, v.g. in Ecclesiam donatio, aut beneficium conferatur. Ratio hujus doctrinæ sumi debet ex majorè affectione, seu benevolentia, quæ in disponente esse censetur, nam qui contractum, eumque reciprocum celebrat, is justitiam, seu æqualitatem inter contrahentes servari vult, & idèd secundum jura gentium verba nec nimis strictè, nec nimis amplè accipere censetur, sed prout bona fides postulat, ut pars neutra gravetur. At verò, qui testatur, vel mortis causâ quidquam relinquit, is donationem aliquam facit liberaliter, sed non tam liberalem, quàm is, qui inter vivos donat, aut gratiam confert, si quidem qui mortis causâ dat, aut relinquit, mavult ipse habere, quàm eum, cui relinquit *L. 1. ff. de mortis causâ donationibus.* At verò, qui inter vivos donat, mavult habere enim, cui donat, quàm se. *L. senatus 35. §. si de mortis ff. eodem.*

Limitati debet primò: Quòd concessiones, & gratiæ quatenus in tertiæ personæ præjudicium cedunt, strictam interpretationem habent. *L. 2. Cod. de precibus Imperatori offerendis. L. 2. §. si quis ff. ne quid in publico loco.* Ubi dicitur, quòd in re-

scripto, vel privilegio Principis non censetur concessum, si quid alijs incommodum, aut præjudicium afferat, nisi exprimat.

Secundò, Quòd beneficia, seu privilegia strictæ interpretationis sint, quatenus juri communi derogant, videlicet dispensationes, ut legitimatio spuriorum &c. Cum enim juris publici magnus favor sit, idèd omnis discessus à jure publico, seu communi, odiosus censeri debet, sicut tradit *Gl. in c. 3. v. dispensationes de officio ordinarij in 6. argum. c. 1. & 2. de filijs presbyterorum in 6. & c. 3. de consanguinitate.*

CAPITULUM VII.

Pastoralis.

PARAPHRASIS.

Ex Innocentio III. quæsitit Episcopus Heiliensis, si Episcopus patrono consentiente, Religiosis Ecclesiam concedat his verbis: concedo vobis Ecclesiam hanc: num censeri debeat, proventus Ecclesiæ donâsse, an verò tantum jus patronatûs. Respondet Papa, quandoquidem Episcopus Ecclesiam concessit ex consensu patroni, existimandum est, patronum quod suum est, concedere voluisse, videlicet jus patronatûs, Episcopum verò id donâsse, quod de temporalibus proventibus in eadem Ecclesia obtinet, ut in Religiosorum usus convertantur: quòd si ex proventibus nulla ad ipsum Episcopum portio spectat, tunc omnes proventus, excepto Cathedralico in Religiosorum usus convertendi sunt. Verum ut legitima sit ista concessio, seu donatio, Capituli consensus requiritur.

SUMMARIUM.

1. Jus habens in re aliqua, si consentiat illius alienationi, censetur, jus suum in alterum transferre, cum destinatione aliqua.
2. Episcopus non potest Ecclesiam sibi subiectam donare monasterio plenissimo jure.

Q

3. Per-

3. *Verbum concessionis, quando significet dominij translationem?*

1 Notandum primum. Si aliquis jus habens in re consentit alienationi ejus, vel subscribit, censetur abdicare, & in alterum transferre jus suum; id tamen distinctionem postulat secundum *Gl. in L. Laicus 39. v. non obesse, de pignoratitia actione*, Vel enim alienatio valide non fit sine consensu ejus, tunc vera est doctrina, uti apparet in *hoc c.* & in *L. fidejussor 26. §. pater ff. de pignoribus*. Vel alienatio fieri potuit sine consensu, aut subscriptione ejus, quia adhibetur tantum ut testis alienationis factæ ab altero, tunc vera non est regula, *argum. cit. L. Laicus* ubi *Gl.* ait, quod subscribens ego alienationi rei meæ, quam alius etiam me invito facere potest, mihi non præjudico, secus si alienationem facere non potuit sine consensu meo, tunc subscribendo videor consentire, & abdicare jus meum.

2 Notandum secundum. Episcopus non potest Ecclesiam sibi subditam donare monasterio jure plenissimo, ita, ut ab ipsius jurisdictione Episcopali exempta fit, secundum *Gl. hic v. cathedralicum. Gl. in c. 1. v. tradita causâ 16. q. 1.* ubi ait, quod Episcopus non potest abdicare à se jurisdictionem Episcopalem; & idem quantumcunque generalibus verbis eximat Ecclesiam, semper retinet correctionem, visitationem, & cathedralicum, ut *hic c. cum venerabilis 21. de censibus*.

Corollarium. Cum cathedralicum datur in signum subjectionis, teste *Innoc. & Imola hic n. 8.* idem si Prælati, vel quicumque alii ex Ecclesia Cathedralicum solvat Episcopo, eo ipso proficitur Ecclesiam Episcopali jurisdictioni subditam esse.

3 Notandum tertium. Licet verbum concessionis non significet dominij translationem, siquidem precarium, & commodatum est concessio rei ad usum duntaxat, uti *hic Imola* notat *n. 3.* tamen si hoc verbum, quippe valde generale, consideratâ qualitate materiæ subjctæ, personæ item donan-

tis, & donataria, verificari non possit secundum translationem usus, ut juris eadem partialis, tunc intelligi debet secundum omnem dominij translationem, quatenus fieri potest, & solet. Ita *Innoc.* ubi ait, si Episcopus Archidiacono in quibusdam Ecclesijs parochialibus jurisdictionem habenti, talem novam concessionem faceret, interpretatio fieret, quod ipsi Ecclesiam istam, antè non subditam, in jurisdictione subijcere vellet: sed quia monasteria parochias ita non habent subditas, sed incorporatas, & donatas quoad proventum idem de tali donatione intelligi debet concessio Episcopi, & ita quidem, ut si ipsa portio reddituum percipiat, eam donatæ censetur; sin autem nullos redditus percipiat, ne frustranea sit concessio, intelligi debemus, quod Ecclesiam secundum omnem redditum, quatenus potuit, monasterio incorporare voluerit: requiritur autem in hanc incorporationem consensus Capituli, & patroni, uti *ex hoc c.* colligitur. *Ubi quæ dixi in c. tua 8. de his, qua sunt a prelati &c.*

CAPITULUM VIII.

Inter.

PARAPHRASIS.

Inter Hospitalarios S. Sepulchri, & Hospitalarios S. Allucij lis erat (super hospitaliis) S. Allucij: & quidem Hospitalarij Sepulchri semel & iterum ex diversis civilibus iudiciis possessorem intentantes potentiam contra se retulerunt; postea ac peritiorum transferunt, & dixerunt, cum G. Rector, fratres item & Patroni hospitalis S. Allucij, habito communi tractatu constituisent hospitale, ipsum hospitaliis Sepulchri, quod tunc procuratoribus vices suas commiserant, ita, ut quod ab ipsis actum fuerit, ipsi approbarent: procuratores ad Hospitalarios Sepulchri accedentes, cum ipsi convenerunt, ut aliqui mitterentur ad hospitali-